

SUVANNON SEUTU

SAKKOLAN JA METSÄPIRTIN PITÄJÄLEHTI

Lahjoitusmaatalonpoikien patsaan pronssilaatta on paljastettu. Juhlahetkeä todistavat Hannu J. Paukku (vas.), Veikko Karvonen, Soini Hartikainen ja Lauri Lamppu.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

N:o 4 • 2001

K E S Ä K U U

Hovinkyläpatsaan
juhlapäivä

sivut 7-9

Runonlaulajien
laulumailta

sivut 18-21

Historialliset
ystävyysskunta-
sopimukset
solmittiin
Sakkolassa

sivut 10-11

TOIMITUKSEN TUOLI

Juhlaa!

Tämän Suvannon Seudun sivut ovat valmistuneet juhlien ja historiallisten hetkien kunniaksi. Takana ovat arvokkaat Hovinkyläpatsaan uudelleenviikittäiset Sakkolassa, samoin siellä solmittu historiallinen ystävyyskuntasopimus. Oli upeaa, kun tapahtumia oli todistamassa lukuisa joukko väkeä Kannaksen eri pitäjistä!

Edessä ovat pitäjäjuhlat, niin metsäpirttiläisten Mynämäellä kuin sakkolalaisten Vesilahdessa. Kannattaa osallistua, tavata tuttuja, tehdä uusia tuttavuuksia!

Suvannon Seudun yhteistyö Metsäpirtin kanssa on lähtenyt mukavasti liikkeelle. Juttuja satelee, ja samoin myös uusia lehtitilauksia. Niistä kaunis kiitos kaikille!

Laittakaahan edelleen sanaa kiertämään, että Metsäpirtti on nyt Sakolan kanssa samassa evakkoreessä!

Kauniita kesäpäiviä!

-MRT

Suvannon Seutu,
Sakkolan ja
Metsäpirtin
pitäjälehti
Päätoimittaja
Marjo Ristilä-Toikka,
Rautasemantie 375,
37550 Moisio
puh. 03 - 3748 448
tai 040 730 2622

Metsäpirtin yhdyshenkilö,
toimittaja
Anja Kuoppa Sovintola 1,
14240 Janakkala. Sähköposti:
anjan@mail.htk.fi.
Puh. 040 5537 237

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAT

Vesilahdessa
sunnuntaina
12.8.2001.

Järjestää
Vesilahden Karjalaiset

Tilaa oma Suvannon Seutu! Vuosikerta 100 markkaa.
Puh. 03- 3748 448 tai 040 730 2622

METSÄPIRTTILÄISET TAPAAVAT MYNÄMÄELLÄ

Vuotuisen Metsäpirtti-juhlan järjestää tänä vuonna Mynämäen Karjalaiset Mynämäellä lauantaina ja sunnuntaina 30.6.-1.7.

Lauantaina vietetään Muistojen iltaa Mynämäen lukion tiloissa; ohjelmassa on ruokailu, muistelua, tanssia, arpajaiset, kielkakkaraa.

Sunnuntain juhla alkaa seppelten laskulla Mynämäen kirkkotarhassa ennen jumalanpalvelusta, jossa saarnaa Pauli Tuohioja.

Päiväjuhlaan siirrytään heti jumalanpalveluksen jälkeen Laurin koulun yläasteelle.

Ennen juhlaohjelmaa on ruokailu. Juhlapuhujana on Turun ja Porin sotilasläänin komentaja Finn-Göran Wennström, joka puhuu vuoden tema-aiheesta Karjalainen mies.

PAUKUN PALSTA

Yksin

Meidän suomalaiset on aina tiukan paikan tullen jätetty yksin. Myötätuntoa ja kauniita lupauksia olemme vuosisatojen aikana saaneet ulkomailta, mutta käytännössä olemme saaneet itse yksin puolustaa oikeuksiamme. Mikään maa ei milloinkaan ole antanut meille konkreettista apua, ellei siitä avun antamisesta ole ollut sille itselleen selkeästi hyötyä.

Jo Ruotsin suurvalta-aikana suomalaiset jätettiin usein yksin puolustamaan pitkä itärajaa ruotsalaisten joukkojen ollessa muualla varmistamassa omistuksiaan. Yksin saimme taistella venäläisiä joukkoja vastaan.

Suomen vapaussodassa saksalaiset joukot eivät varmastikaan olisi tulleet mukaan taistelemaan punaisia ja venäläisiä joukkoja vastaan ellei Saksalle olisi siinä tilanteessa ollut erityisen paljon oma etu kysymyksessä.

Talvisodassa englantilaiset ja ranskalaiset lupasivat apua, mutta tuskin sitä olisi koskaan saatu Suomeen saakka, vaikka Ruotsi olisikin antanut luvan joukkojen kuljettamiseen alueidensa

läpi. Ruotsalaiset kuitenkin kielsivät ehdottomasti ranskalaisten ja englantilaisten joukkojen siirtämisen Suomen rintamalle oman maansa kautta.

Luultavasti ranskalaisten ja englantilaisten perimmäisenä tarkoituksena oli turvata omaa koskemattomuuttaan Saksaa vastaan. Heidän tarkoituksensa oli saada jalansijaa Norjassa ja Ruotsissa, etteivät saksalaiset pääsisi hyödyntämään Ruotsin malmivaroja ja Norjan maaperää valmistellakseen hyökkäystään Englantia vastaan. Jotkut tutkijat ovat tulleet siihen tulokseen, että englantilaisia ja ranskalaisia joukkoja ei ollut edes tarkoitus tuoda Suomen rintamalle taistelemaan neuvostoliittolaisia vastaan, vaan ilmeisesti ne olisivat jääneet miehittämään Norjaa ja Ruotsin pohjoisosia.

Jatkosodassa saksalaiset eivät missään tapauksessa auttaneet Suomea, vaan asia oli täsmälleen päinvastoin. Hitler myi Suomen elokuussa 1939 Neuvostoliitolle Ribbentrop -sopimuksen salaisessa lisäpöytäkirjassa. Vasta siinä vaiheessa Natsi-Saksa kiinnostui Suomen "auttamisesta", kun suomalaiset olivat Talvisodassa näyttäneet puolustuskykynsä. Näin ollen Suomi auttoi Saksaa huolehtimalla kesällä 1941 omalta osaltaan hyökkäyksestä Neuvostoliittoon. Saksalaisten auttaminen tapahtui siinä sivussa, kun joukkomme ottivat takaisin Suomen omat alueet.

Nyt aivan viime aikoina on Naton arkistoista selvinnyt, että Suomi ja me suomalaiset olimme vielä toisen maailmansodan jälkeenkin yksin. Kukaan ei olisi korvaansa lotkauttanut, jos Neuvostoliitto olisi Berliinin kriisin aikaan vuonna 1961 tai Tshekkoslovakian miehityksen yhteydessä vuonna 1968 päättänyt vallata ja miehittää Suomen.

Entä nyt? Auttaisiko Euroopan Unioni Suomea, jos sattuisimme apua tar-

vitsemaan? Tuskinpa vaan. Miksi Euroopan Unionin maat vaarantaisivat oman turvallisuutensa meidän takiamme? Auttaisiko sekään, jos liittyisimme Natoon?

Tuntuu naurettavalta, että sotatieteen tutkijat Englannissa moittivat Suomen armeijaa vanhanaikaiseksi ja puolueettomuuspolitiikkaamme aikansa eläneeeksi. Lontoosta käsin on helppo neuvoa suomalaisia luopumaan aluepuolustusjärjestelmästä, asevelvollisuusarmeijasta ja korostaa ammattiarmeijan merkitystä sekä puolustusvoimien teknistymistä.

Englantilaisen tutkijan on ehkä vaikea nähdä uhkakuvia samalla tavalla kuin me Suomessa sen ymmärrämme. Suomea ei tällä hetkellä uhkaa mikään valtio tai kansakunta, mutta kuka tietää, minkälainen hallitus sattuu tulemaan suureen itäiseen naapurimaahamme. Venäjän demokratia on vielä kovin heiveröisellä pohjalla ja vakiintumaton.

Lämmintä kesää ja hyvää juhannusta kaikille Suvannon Seudun lukijoille!

Hannu J. Paukku

Sakkola Säätiön
valtuuskunnan puheenjohtaja

Harjatie 5
32210 LOIMAA KK
p. 02-7628152
0500-741296
e-mail:
hannu.paukku@punkalaidun.fi

Sakkola säätiön järjestämälle ja sponsoroimalle opintomatkalalle 4.-6.7.2001 on vielä muutama paikka vapaana. Jos haluat mukaan, ota kiireesti yhteyttä ylläkirjoittaneeseen.

Sakkolan
internet-sivut osoitteessa
www.sakkola.fi

Metsäpirtin
internet-sivut osoitteessa
www.metsapirtti.net

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

90-vuotiaan Aino **Kiurun elämänohje:** **Vähästä ei kannata** **masentua**

Aino Kiuru (os. Myöhänen) syntyi Metsäpirtillä 29.5. 1911. Aviopuoliso Väinö löytyi Sakkolasta.

-Rakastuttiin ensi silmäyksellä, Aino hymyilee.

Rakkaus on ollut kestävä, sillä puolisoilla on takana yhteistä taivalta 66 vuotta. Heille syntyi kolme tytärtä, joista kaksi on elossa.

Evakkomatka päättyi Huittisten Suttulan kylään, jonne Aino ja Väinö Kiuru rakensivat kodin.

- Se oli Otonpäivänä, huhtikuussa, Aino sanoo, ja katse kääntyy seinällä olevaan valokuvaan, jossa on kaunis vaalea talo ja vehmas pihapiiri.

- Suonpään pappi, jonka maista meidän maamme ovat, kirjoitti meille, että ilmoittakaa tulostanne, niin tiedetään laittaa pirtti lämpiämään.

- Se lämmitti mieltä, Aino toteaa ja lisää, että vielä nytkin jälkipolvet pitävät yhteyttä.

Aino ihmettelee, kuinka tarkasti mielessä ovat säilyneet vaiheet ja tilanteet, kun he muuttivat Huittisiin. Karjalasta tullee oli järjestetty vastaanottotilaisuus, jossa pidettiin useita puheita. Oli sellaisia, joista jäi ikävä maku suuhun, mutta oli myös toisenlaisia. Aino muistaa pastori Jo-

kisen sanat:

- Te Karjalan kansa olette samaa Suomen kansaa kuin mekin. Älkää laittako kanneltanne pajuihin, vaan soittakaa ja laulakaa. Tämä maa kuuluu yhtäläillä teille kuin meillekin.

Ainon positiivista luonnetta ja karjalaista yhteishenkeä kuvaa tapaus, kun Aino kertoo taannoisesta kenkäostoksestaan.

- Ostin nuo kengät, kun tänne tuli kenkäkauppias, jonka isä oli Karjalasta.

- En olisi niitä oikeastaan tarvinnut, hän hymyilee.

Ainon kirjahyllyn päällä on Sakkolan viiri, jossa on kuvattuna kaksipirteän näköistä possua. Aino kertoo Sakkolan rotuporsaista.

- Niillä on häntä kippurassa. Se on merkki, että ne voivat hyvin. Niin oli ainakin ennen vanhaan, hän toteaa.

Mieli kannattaa pitää virkeänä

Aino on kiitollinen terveydestä, vaik-

Aino Kiurun elämä ei ole ollut helppoa. Silti elämänsä on myönteinen ja mieli iloinen. - Ei ihminen tiedä elämästä mitään, ellei hän ole paljon kärsinyt. Pieniä asioita ei enää ota niin raskaasti, Aino miettii.

ka monenlaista kolhua halvauksesta ja infarkteista lähtien on kokenutkin. Silmälasia hän ei ole vielä tarvinnut.

- Nuo lasit pöydällä ovat sitä varten, että tytöt käyttävät niitä, kun käyväällä, hännäurahtaa.

Kaihileikkaukseen hän ei viitsinyt lähteä.

- Kun kerran tähän asti on huolta pidetty, niin pidetään nytkin, hän toteaa.

- Luotan Korkeimpaan.

Nelisen vuotta sitten Aino ja Väinö Kiuru muuttivat Suttulan kodistaan Huittisten keskustassa sijaitsevaan Kaarirannan palvelutaloon. Nyt puoliso on Huittisten terveyskeskuksessa.

Aino Kiuru on kiitollinen jälkipolvestaan, joka käy häntä auttamassa ja katsomassa.

- Tytöt siivoavat ja pesevät pyykin. Vävy tuo tavarat kaupasta, hän kiittää.

Lasten- ja lastenlastenlapset ovat myös rakkaita. Siitä kertovat lukuisat valokuvat. Nuorin lapsenlapsenlapsista täyttää samana päivänä viisi vuotta, kun Aino täyttää 90.

- Sain hänet 85-vuotispäivälahjaksi, Aino hymyilee.

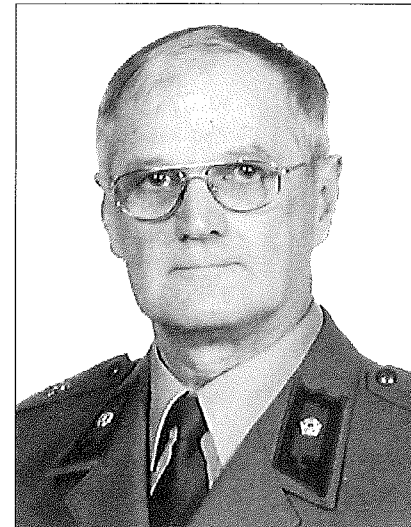
- Millainen luonne kenellekin annetaan, Aino miettii, kun tulee puhe siitä, että vastoinkäymiset eivät ole häntä lannistaneet.

-Ei pidä vähästä masentua. Jos voi, kannattaa ryhtyä johonkin mieluisaan työhön. Mieli pitäisi pitää raikkaana ja virkeänä, Aino pohdiskelee.

- Eikä pidä ajatellapahaa, hän lisäsi.

Sinikka Lehtinen

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Majuri **Yrjö Rytty** **60-vuotta**

Yrjö juhli merkkipäiväänsä viimeisen virkapaikkansa, Lievestuoreen varikon kerholla sukulaisten, ystävien, entisten virkaveljien ja nykyisten takisalan työtovereidensa kanssa.

Hän syntyi 19.4.1941 Hellin ja Kaino Rytyn perheeseen evakkomatalla Viialassa, mutta ehti viettää joitakin lapsuusvuosiaan isän ja perheen kotitalalla Sakkolan Hovinkylässä. Äiti oli Ojanimestä Naskalin sukua. Yrjö on Vesilahden Laukossa kymmenlapsiseksi kasvaneen sisarusparvemme kolmanneksi vanhin.

Opintonsa Yrjö aloitti Lempäälän - Vesilahden Yhteiskoulussa ja suoritti ylioppilastutkinnon Nokian Yhteiskoulussa 1961. Sotilasura alkoi välittömästi varusmiespalveluksella ja jatkui vakinaisessa palveluksessa Satakunnan Tykistörykmentissä. Kadettikoulun 1965 suorittuaan hän palveli Porin Prikaatin ja sittemmin Kainuun Prikaatin Kenttätukipatteristossa opetusupseerina ja patterin päällikön sijaisena.

Kapteenikurssin jälkeen Yrjö toimi Tykistökoulussa toimistopäällikön tehtävissä ja taisteluvälineupseerikurssin suorittuaan koeampumaupseerina Niinisolassa sekä käyttöpäällikkönä Puolustusvoimien Atk-laitoksella. Koeampumaupseeriaikaa hän muistelee erityisen lämmöllä. Esiupseerikurssin jälkeen hänet ylennettiin ja nimitettiin 1.3.1981 majurin virkaan. Uudet tehtävät veivät hänet Pohjois-Karjalan Patteristoon reservialiupeerikoulun johtajaksi, Pääesikunnan taisteluvälineosastoon toimistoiesiupseeriksi ja varikkoupseeriksi Asevarikko 4:ään, josta hän jäi eläkkeelle 1.2.1989.

Ensimmäisestä avioliitosta Yrjöllä on tytär Maarit, joka valmistui konetekniikan diplomi-insinööriksi TKK:sta ja suorittaa nyt jatkoopintoja Victorian yliopistossa Kanadassa. Hän ja miehen, hiukkasfysiikko John White, työskentelevät parhaillaan CERNissa, Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskuksessa.

Aktiivisena ja ihmisten parissa viihtyvänä Yrjö ei jäänyt eläköitymään, vaan aloitti heti uudet työtehtävät takisinkuljettajana Jyväskylässä. Uutta sisältöä ja elämänlaatua ovat tuoneet Anja-vaimo ja tämän virkeät lastenlapset. Yrjön ja perheen yhteisiä harrastuksia ovat olleet kalastus, marjastus ja sienestys. Bridgen peli-istunnot ja kilpailumatkat sekä muu matkustelu ovat olleet hänelle mieluisia. Hän on myös Sakkola-Säätiön valtuuskunnan varajäsen. Seurallisuus ja tilanhuuromi takaavat sen, että Yrjön kanssa viihtyy eikä aika käy pitkäksi.

Kiitokset mieliinpainuvasta juhlastasi ja onnea tuleville kymmenillesi toivottavat

sisarukset ja Jaakko-veli!

KUOLLEITA

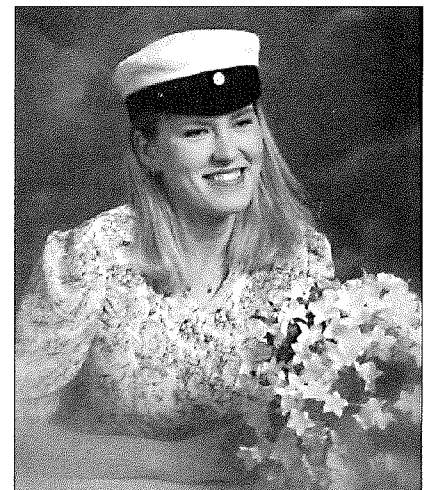
Poisnukkunut äitimme Irja Mielikki Ylönen, omaasukua Temonen. Syntynyt 10.3.1926 Sakkolassa, kuoli 6.3.2001 Varkaudessa. Siunaus toimitettu 16.3.2001 Pieksämäen maaseurakunnan Siilin hautausmaahan läheisten läsnäollessa.

Valmistuneita

Erja Annukka Repo, s. 1972, on suorittanut 35 opintoviikon mittaisen ammatillisen opettajakoulutuksen Hämeen ammattikorkeakoulun Ammatillisessa opettajakorkeakoulussa Hämeenlinnassa 31.5.2001.

Erja on kotoisin Vilppulasta ja hänen isänsä Martti, s. 1927, on kotoisin Sakkolan Kaarnajoen kylästä.

Satu Tuulikki Määttä valmistui oikeustieteen kandidaatiksi 20.4.2001 Helsingin yliopiston oikeustieteellisestä tiedekunnasta. Satu vihittiin avioliittoon Tomi Juhani Määttään kanssa 20.10.2000 Espoossa.

Sadun äiti Elina Kaiju, os. Jortikka, on Alna ja Väinö Jortikan tytär, syntynyt Sakkolan Kaarnajoelta. Alma, os. Ukkonen, on lähtöisin Sakkolan Lohijoelta.

SUVANNON SEUTU JULKAISEE

jokaisessa numerossaan merkkipäivät, suruviestit, valmistuneet, vihityt yms. perhetapahtumat. Ilmoita tiedot toimitukseen, liitä mukaan myös valokuva. Muista kysyä asianosaisilta lupa tietojen julkaisemiseen.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

Aune Emilia Kinnunen, omaasukua Koiranen, täyttää 80 vuotta 29. heinäkuuta. Aune syntyi Sakkolan Kiviniemessä Filemon ja Maria Koirasen neljäntenä lapsena kahdeksanlapsisessa perheessä.

Mukavan lapsuuden hän vietti Kiviniemessä Suokkaan ja Koppasen lasten kanssa leikkien. On ollut mielenkiintoista kuunnella Aunen kertovan, kuinka he marjastivat, paimensivat lehmä, kävivät voimistelemassa, pelasivat pesäpalloa, uivat ja onkivat Saijanjoessa. Nuoruusvuosina he kävivät tanssimassa seurantalolla, ja aina oli saman naapuriporukka ja hauskaa oli.

Oppikouluun oli mentävä Pölläkkälään ja asuttava siellä viikot.

Sitten alkoi sota, ja Aune meni 18-vuotiaana sinne, missä apua tarvittiin. Hän teki työtä kenttäsairaalaissa niin Karhumäessä, Aunuksessa kuin muualla rintamalla, mm. Räisälässä kaatuneiden evakuoimiskeskuksessa.

Nämä kokemukset vaikuttivat ammatinvalintaan, sillä Aune valmistui sairaanhoitajaksi Kuopion sairaanhoidokoulusta ja erikoistui leikkaussalihoidajaksi. Mukavana ja aina iloisena "si-

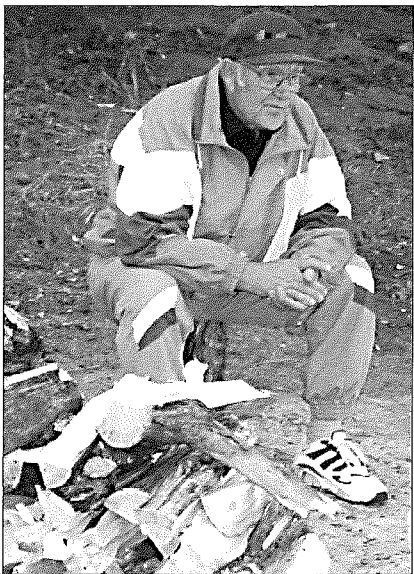
sar hento valkoisena" hän teki työtään. Hän avioitui diplomi-insinööri Martti Kinnusen kanssa. Aune autteli maanmittausinsinööriänsä toimistotöissä siinä ohessa ja hoiti tyttärtään, teki käsitöitä ja piti kodin ja kesämökin tip-top-kunnossa.

Vuodet alkoivat painaa, ja eläkeiässä alkoi mökillä kulku rasittaa. Muutettiin etelään, Halikkoon. Tytär Riitta-Liisa ja tyttären tytär Hanna asuvat nyt myös lähellä Turussa.

Reippaat Aune ja Martti ovat tuttu näky Halikon kuntopoluilla.

Tämän onnentoivotuksen 80-vuotiaalle sisarelle lähettävät

**Lempi, Annikki,
Mauno ja Marja**

Mauno Koiranen syntyi 19. elokuuta 1931 Sakkolan Kiviniemessä Filemon ja Maria Koirasen seitsemäntenä lapsena.

Elettiin vuotta 1931. Ihmiset tekivät työtä aavistamatta, että poika joutuisi lähtemään kotikonnuiltaan yhdeksänvuotiaana kohti tuntemattomia seutuja. Evakkojuna lähti Kiviniemestä 1939 ja se on Maunon kohdalla pysähtynyt Halikkoon, Varsinais-Suomeen.

Kaikki lapsuusmuistot ovat sodan ajoilta. Paluu takaisin Karjalaan ja taas evakkoon. Siinä asuttiin milloin missäkin: Kylmäkoski, Urjala, Tottijärvi, Äänekoski ja lopulta Halikko.

Lapsuuden leikkikaverit Kiviniemestä, Männikön Ilkka, Koppasen Erkki, Uosukaisen ja Vuorisen lapset, ovat usein mielessä, Vuorisen "Päty" on seurana jokavuotisilla Kiviniemen matkoilla.

Mauno avioitui Lilja Sisko Pitkäsen kanssa Halikossa. Ensin Mauno oli maanviljelijä ja sitten kaivinkoneurakoitsija. Nyt hän on taas harrastellut maanviljelyä pienemmässä mittakavassa.

70 vuotta täyttävä Mauno asustelee kauniissa omakotitalossa vaimonsa kanssa. Kolme poikaa ja neljä lastenlasta pitävät Maunon vireänä. Mauno on aina aulis auttamaan niin omaisia kuin ystäviäkin. Kalastus, joka oli aikaisemmin harrastus, on jäänyt, mutta kalat ovat aina tervetulleita Maunon savustuspyttyyn ja sieltä koko suvun pöytään.

Onnittelut Maunolle!

**Lempi, Aune, Annikki ja Marja,
sisaret Halikosta**

75 vuotta täytti 19.6.2001 Meeri Kallio, omaasukua Karvonen, Tampereella. Hän on syntynyt Sakkolan Kiviniemessä 1926. Oheinen kuva on Kiviniemen hotellilla otettu Meerin siellä viimeksi käydessä.

Kiitokset Hovinmäen juhlakansalle

Kiitän sydämellisesti urheaa juhlakansaa Hovinmäellä 9.6.2001 järjestäjien puolesta. Vaikka päivällä Karjalan käki oli kukkunut meille, niin ukkoskuuro jyrähtelyineen juhlamme alkajaisiksi sai ilmeet vakaviksi.

Säiden haltijan toimeen me taivuimme, mutta emme taittuneet! Jos sade olisi jatkunut, olisimme lyhentäneet puheitamme, jotka käännöksinä oli jaettu paperilla venäläisille vieraille, ja juhlaväki olisi siirtynyt Losevskaja-hotellista varattuun auditorioon.

Kiitän kaikkia järjestelijöitä ja esiintyjä yhteisesti. Kuitenkaan en voi olla mainitsematta erityisesti seuraavia henkilöitä:

- Miten kauniisti liehuikaan Vesilahden karjalaisilta lainattu Karjalan lippu yksinäänkin, vaikka naapurilta Alexey Vlasovilta luvattuja Suomen ja Venäjän lippuja emme saaneetkaan lainaksi!

- Miten ylväästi seisovatkaan aiurumme esi-isien paatea vartioimassa: Eila Saarelainen, lähimmän naapuritalon Pekkasen tyttäriä Hovinkylästä, ja Jouni Koivisto, Suvannon pohjoispuolen edustaja, Haparaisten Kopperoisia juuriltan. Olkapäillään olivat Suomen, Karjalan ja Venäjänkin värit.

- Miten arvokkaasti talonpoikaissu-

kujen veteraanit Lauri Lamppu Ojanimestä ja Veikko Karvonen Petäjärveltä paljastivat uutuuttaan hohtavat pronssilaatat, alkuperäisten täydelliset kopiot.

- Miten rohkaisevasti rovasti Kaarle Viika siunasi muistomerkkimme.

- Miten jämerästi ja tunteella Toivo Kuparinen, Aleksanteri Aavan poika, itsekin runoilija, lausui isänsä kirjoittaman "Juhlarunon lahjoitusmailta".

- Miten kyyneliin asti liikuttavan kirkkaasti kanttori Jenni Urponen, Hovinkylän Hinkkasten jälkipolvea, lausui "Laps' olen köyhän, kauniin Karjalan".

- Miten tyylikkäästi äitinsä Helka Urponen vei läpi pitkän ohjelman sovitussa kolmessa tunnissa.

- Miten lukuisasti Kannaksen heimoa oli kokoontunut kunnioittamaan lahjoitusmaatalonpoikien muistoa ja Hovinkylän 90-vuotissyntymäpäivää. Tämä rohkaisee jatkamaan perinnetyötämme.

Ketään muutakaan juhlamme onnistumiseen vaikuttanutta ystävää emme tule unohtamaan. Lämmin kiitos kaikille!

Yli vuoden aherruksen jälkeen tuntuu nyt "takki tyhjältä", vaikkei näy. Jatkamme kuitenkin. Nyt jo suunnitte-

lemme vuoden 2004 kesäkuun alkuun juhlaa Hovinmäelle, koska silloin tulee kuluneeksi 85 vuotta Hovinkyläseuran toiminnan ja 80 vuotta sekä Hovinkylä-Ojaniemen kansakoulun että Petäjäjärven Emäntäkoulun toimintojen alkamisesta kylässämme.

Hovinkyläseuran ja kaikkien tilaisuuden järjestäjien puolesta

Soini Hartikainen
Hovinkyläseuran
puheenjohtaja

P.S. Juhlamatkan aikana saimme tilauksia lahjoitusmaahistorian kirjamme "Hovinkylä 1911-2001" uutta painosta varten, sekä myimme 10 vuotta sitten tehtyä juhlakirjaa "Hovinkylä 1911-1991" näköispainoksena ja "Pronssikortteja" perinnetoimintamme tukemiseksi.

Tilauksia ottavat yhä vastaan Soini Hartikainen, puh. 03-675 1482 ja Meeri Häkkinen, puh. 09-801 1381, sekä muutkin hallituksemme jäsenet.

Myös uusia jäseniä Hovinkyläseuraan saimme laajalti Kannakselta matkan aikana, ja lisää yhteistyöhenkisiä ihmisiä otamme ilomielin mukaan perinnetoimintaamme. Ilmoittautumiset yllä oleville, kiitos.

JUURET SYVÄLLÄ KARJALASSA

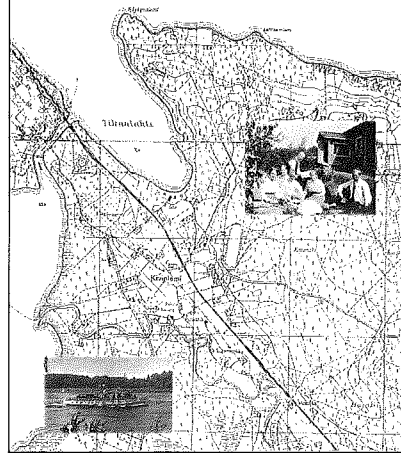
Uusi kirja ilmestynyt !

Sakkolan Kiviniemestä kotoisin oleva Aune Koppanen on saanut 15 vuoden työn tuloksena valmiiksi kirjan nimeltä "Juuret syvällä Karjalassa". Kirjassa on hyvä kooste Kannaksen maantieteellisestä, poliittisesta ja kulttuurisesta historiasta etenkin nuoria sukupolvia ajatellen.

Kirjan yli 440 sivulta välittyy ennen muuta elämä Sakkolan Kiviniemessä 1920- ja 30-luvuilla; ystävät, naapurit, sukulaiset, rakkaat ja kaikki muut muistot - kipeätkin. Mennyt maailma on taltioitu näille sivuille kaikkien meidän ja tulevien polvien iloksi. Kirjassa on runsas kuvitus.

Kirjan voi tilata suoraan Aunelta puhelimitse 03 - 222 1732 tai kirjoittamalla kortin osoitteeseen Hatanpäänvaltatie 12 C 62, 33100 Tampere. Kirja maksaa 200,- markkaa (+ postikulut) ja toimitetaan postiennakolla.

Aune Koppanen
JUURET SYVÄLLÄ KARJALASSA

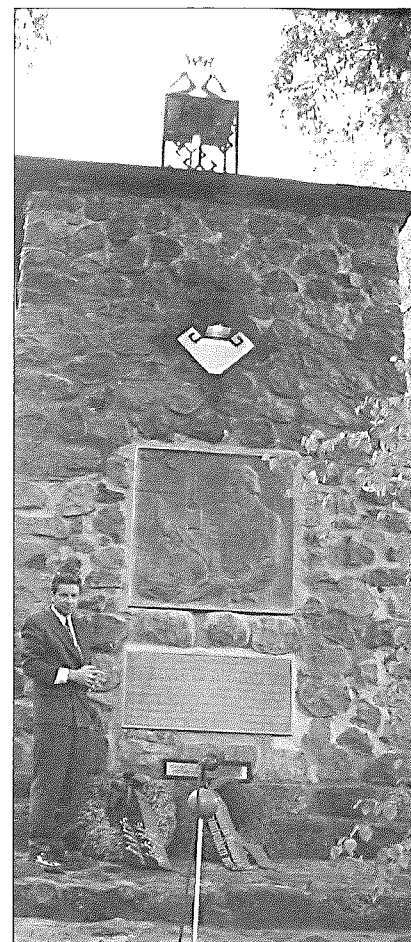
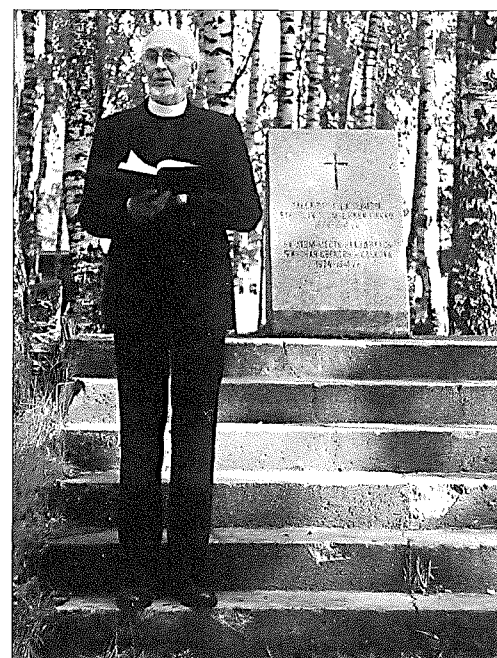
Perinnetyölle kiitosta patsaan vihkiäisjuhlassa

Hovinkylän 90-vuotisjuhlapuheen piti professori Erkki Asp. Samalla matkalla ystävyyskuntasopimuksen solmineiden kuntien edustajat laskivat oman tervehdyksensä patsaalle. Sinivalkoisin nauhoin koristellun havuseppeleen laskuvat Olli Viitasaari, Pekka Karppanen ja Esko Halme. Kuntien tervehdyspuheen piti Tuula Petäkoski-Hult.

Rovasti Kaarlo Viika
siunasi
lahjoitusmaatalonpoikien
uudelleenvihityn patsaan.
Seuraavan aamun
hartaushetki vietettiin
Sakkolan kirkonmäellä,
Sakkolan kirkon siellä
säilyneillä portailla.

Hovinkylän patsaan vihkiäisilaisuudesta lisää
seuraavassa Suvannon Seudussa.

Rautulaisten puheenjohtaja Markku Paksu toi Raudun väen huomionosoituksen juhlaan.

Vesilahden Karjalaisten puolesta patsaan äärellä Ritva Hinkkanen ja Markku Nuora

Sakkola-Seuran seppeleen laskivat Eila Aro ja Heikki Karjalainen.

Metsäpirttilä isten terveiset tulivat Kimmo Laulajaiselta ja Aulis Ukkoselta.

Pyhäjärveläisten tervehdyksen tuojina Salme Rintala ja Erkki Pärssinen.

Historialliset ystävyyskuntasopimukset allekirjoitettiin Sakkolassa

Nimet historiallisiin sopimuksiin kirjoitettiin tulkkina toimineen Irene Ojainmaan avustuksella. Vasemmalla Leninigradin piirin Priozerskin alueen johtaja S.V. Jahnjuk, sekä Hannu Turkkinen, Esko Halme ja Olli Viitasaari.

Sakkola-Säätiön virittämät, lajissaan tiettävästi ensimmäiset ystävyyskuntasopimukset suomalaisten ja Sakkolan entisten alueiden kuntien kesken allekirjoitettiin Sakkolassa 9.6.2001. Noin neljä vuotta sitten aloitettu valmistelytyö huipentui allekirjoitustilaisuuteen, viirien ja lahjojen vaihtoon sekä juhlaillalliseen.

Sopimusosapuolina ovat Punkalaitumen, Lempäälän ja Vesilahden kunnat sekä Leningradin piiriin, Priozerskin eli Käkisalmen alueeseen kuuluvat Gromovon, Petrovskojoen ja Romanskin kunnat. Ystävyystoimintaa on tarkoitettu harjoittaa mm. elinkeinoelämän, kulttuurin, ympäristönsuojelun ja matkailun saralla. Tilaisuudessa nousikin jo esille ajatuksia käytännön yhteistyöstä, kuten kuntavierailuista, ystävyyskuntaotteluista sekä koululaisten leirikoulutoiminnasta.

Gromovon, Petrovskojoen ja Romanskin alueen kunnanjohtajat sinetöivät sopimukset juhlaillallisen äärellä. Juhlahetkeen kuului myös kuntaviirien luovutus ja lahjojenvaihto. Tilaisuutta todisti nelikymmenhenkinen kutsuvierasjoukko kannakselaisten pitäjien edustajia. Venäläisten kuntien edustajat siirtyivät allekirjoitustilaisuudesta kunnioittamaan sikäläisiä suuria urheilukilpailuja läsnäolollaan.

Allekirjoitustilaisuuden jälkeen suomalaiskuntien edustajat kilistivät oman, keskinäisen yhteistyönsä kunniaksi. Vasemmalta Pekka Karppanen, Hannu Turkkinen, Esko Halme, Olli Viitasaari, Tuula Petäkoski-Hult ja Hannu J. Paukku.

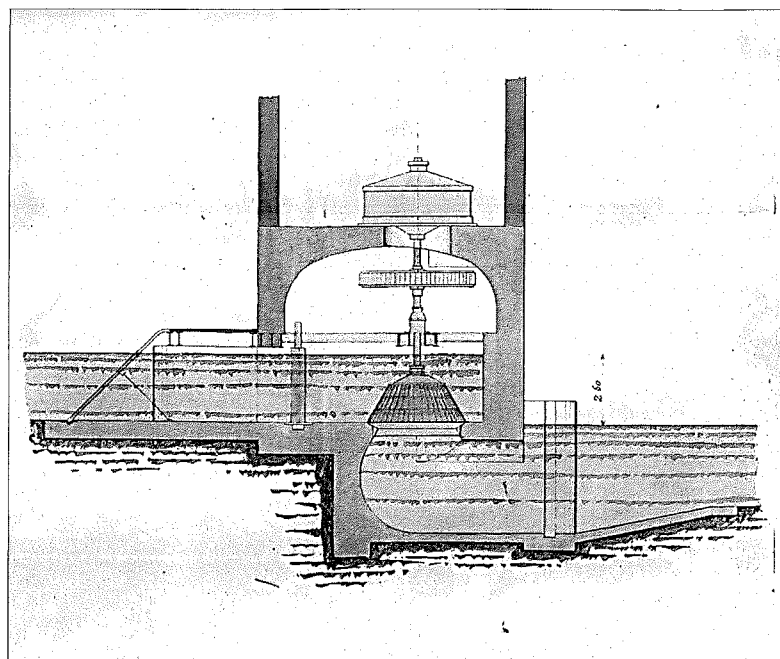

Kuntadelegaatio Sakkola-Säätiön edustajien kera poseeraa Kiviniemen kosken rannalla sijaitsevan majapaikkansa, Losevskaja-hotellin edustalla. Vasemmalta Punkalaitumen Pekka Karppanen ja Antti Reunanen, Vesilahden Raija Ikonen, Esko Halme ja Lea Karlsson, Lempäälän Hannu Turkkinen, Olli Viitasaari ja Tuula Petäkoski-Hult sekä Sakkola-Säätiön edustajista Matti Naskali, Aaro Viskari ja Hannu J. Paukku.

Kiviniemen koskeen suunniteltiin vesivoimalaa

Varatuomari Albert G. Plathan ja kauppias Uno A. Mustonen jättivät keväällä 1896 anomuksen Suomen suuriruhtinaskunnan keisarilliselle senaatille vesivoimalaitoksen rakentamiseksi Kiviniemen koskeen. Anomuksen liitteenä oli helsinkiläisen insinööri Theodor Neoviuksen tarkat laskelmat Vuoksen virtaamista Kiviniemen kohdalla, pääpiirteiset suunnitelmat vesivoimalaitoksen tarvitsemista kanava- ja patotöistä sekä piirustukset itse voimalaitoksesta. Neovius pyysi tarjouksen Saksasta Siemens & Halske -yhtiöltä vesiturbiinien ja generaattorin toimittamisesta.

Vuoksen virtaamaselvityksen perusteella arvioitu kokonaisteho Kiviniemen koskessa on esitetty seuraavassa taulukossa.

Kiviniemen koskeen suunnitellun vesivoimalaitoksen kaavakuva sivultapäin.

vesitilanne	virtaama (m³/s)	korkeusero (m)	teho (hevosvoimaa)
alin	671,5	3,0	26 860
keski	798,0	3,004	31 962
korkein	1054,8	3,104	43 655

Insinööri Neovius mitoitti vesivoimalaitoksen konetehoksi 9600 hevosvoimaa ja laati tarjouspyynnön tätä pohjalta. Laitoksen hyötysuhde oli arviolta 75 %, joten sähköteho oli 7200 hevosvoimaa.

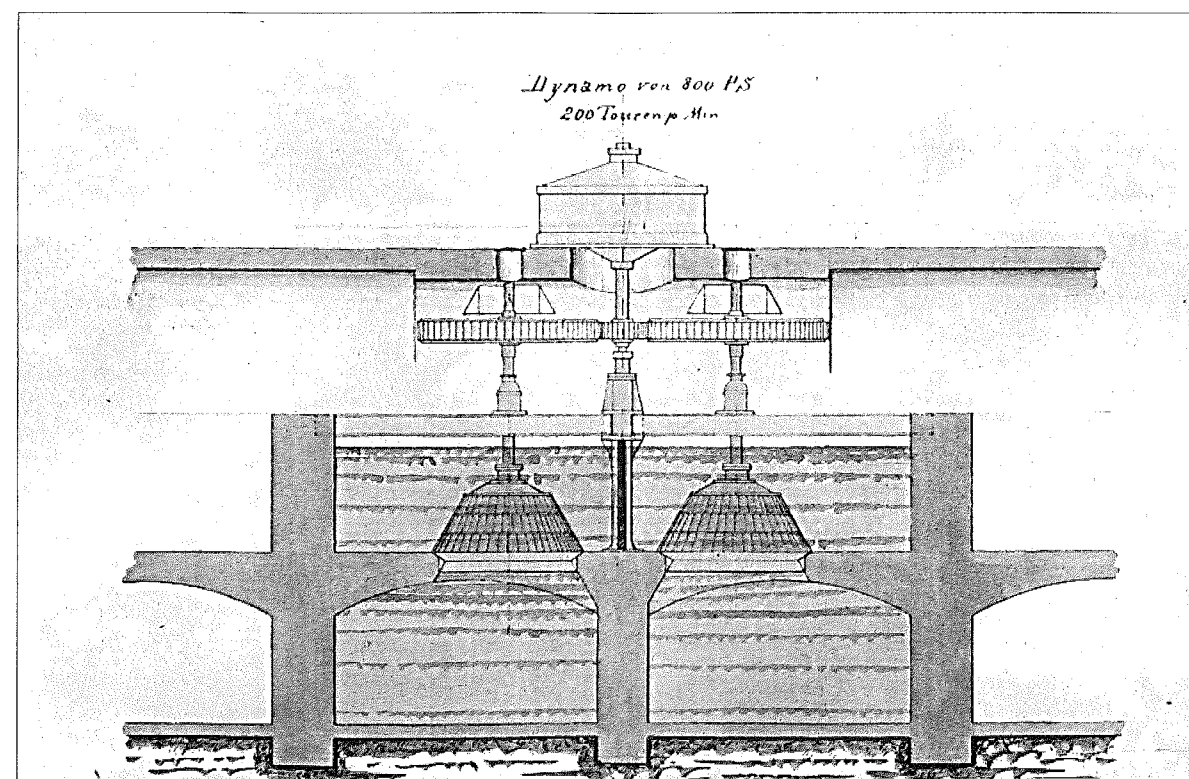
Suunnitellussa voimalaitoksessa oli kaksi vesiturbiinia, jotka oli kytketty hammaspyörällä pyörittämään yhtä suurta generaattoria. Generaattori oli kokonaisteholtaan 7 megawattia ja sen pyörimisnopeus oli 200 kierrosta minuutissa. Voimalaitoksen piirustukset on esitetty seuraavassa kuvassa.

vesitilanne	virtaama (m³/s)	korkeusero (m)	teho (hevosvoimaa)
alin	238	2,58	8186
keski	298	2,61	10 370
korkein	298	3,08	12 240

Kaikkea virtaamaa ei voitu hyödyntää vesivoimaksi, koska koskiuoman syvin kohta oli jätettävä

vapaaksi ja läpikulkukelpoiseksi. Jokea ei siis ollut tarkoitus padota kokonaan. Insinööri Neovius laati suunnitelmat siltä pohjalta, että noin yksi kolmannes virtaamasta otettaisiin hyötykäyttöön. Tätä varten oli suunniteltava kosken uomaan nähden pitkittäinen kanava, jonka avulla osa joen virtaamasta ohjattaisiin vesivoimalan turbiineihin. Erotuskanavasta arvioitiin tulevan noin sata metriä pitkä ja veden pintojen korkeuseroksi yläkanavan ja voimalaitoksen jälkeisen alakanavan välillä arvioitiin 2,6 metriä. Näillä suun-

nitteluperusteilla voimalaitoskanavan virtausolosuhteet ja vesivoimalasta saatavat teoreettiset tehot on esitetty seuraavassa taulukossa.

Vesivoimalaitoksen kuva edestäpäin, josta on nähtävissä kaksi vesiturbiinia ja yksi keskellä oleva generaattori.

Kiviniemen koskeen suunnitellun vesivoimalaitoksen kaavakuva sivultapäin

Vesivoimalaitoksen kuva edestäpäin, josta on nähtävissä kaksi vesiturbiinia ja yksi keskellä oleva generaattori

Tarjouksen perusteella voimalaitos olisi maksanut 6,7 miljoonaa markkaa. Teholtaan se olisi ollut yksi aikansa suurimpia.

Voimalaitos olisi ollut myös merkittävä työllistäjä. Laitoksen käyttäminen olisi vaatinut 44 henkeä, joiden tehtävät on lueteltu seuraavassa:

- 1 johtaja
- 2 insinööri
- 1 kirjanpitäjä
- 2 toimistovirkailijaa
- 2 ylikonemestaria
- 6 konemestaria
- 6 koneapumiestä
- 2 vahtimestaria
- 6 aputyöntekijää
- 4 asentajaa
- 8 liikenteenvalvojaa
- 4 kanavanvahtia.

Suomi oli sähkön käyttöönottamisessa maailman ensimmäisten maiden joukossa. Ensimmäinen sähkövalo syttyi Finlaysonin kutomossa Tampereella 15.3.1882. Varhaisin yleishyödylliseen käyttöön tarkoitettu kunnallinen sähkölaitos ryhtyi valaisemaan Tampereen katuja vuonna 1888.

Suomalaiset olivat mukana myös Pietarin sähköliiketoiminnassa. Vuoksen valjastamista vauhditti Pietarin kasvava sähköntarve. Kiviniemen kosken valjastamisen kannustimena on saattanut olla sähkönsiirtotekniikan kehittyminen. Vuonna 1898 toimitti kolme Laatokan Karjalan Salmin pitäjän Uuk-sunjoen koskiin rakennettua pientä voimalaitosta sähköä 20 kilometrin pituisen siirtojohdon avulla Pitkärannan kaivoksille ja tuotantolaitoksille.

Suunnitteilla oli myös Säkijärvellä Lavolan voimalaitoksen rakentaminen Vilajokeen ja sähkön siirto 15 kV:n jännitteisenä 33 kilometrin etäisyydelle Viipuriin.

Voimalaitoksen suunnitteli ja rakensi sittemmin vuosisadan vaihteessa kotimainen yritys Paul Wahl&Co.

Kiviniemen kosken rakentaminen oli tuon ajan mittapuun mukaan todella

suurimittainen vesivoimalahanke. Se koki saman kohtalon kuin useat muidenkin Vuoksen vesistön koskien valjastamista koskeneet anomukset, jotka senaatti oli hylännyt milloin muodollisten puutteiden, milloin lainsäädännöllisten esteiden takia.

Senaatin talousosastolta tuli 21.2.1899 päätös, että anomus vesivoimalaitoksen rakentamiseksi hylätään, koska varatuomari Plathanilla ei ollut omistusoikeutta Vuoksen vesivoimaan Kiviniemen koskessa.

Tarkkoja tilastoja ei ole käytettävissä viime vuosisadan voimalaitosten tehoista. Vuonna 1898 Suomen vesivoimalaitosten yhteenlaskettu teho oli 28 MW. Tästä voi päätellä, että yksittäisen 7 MW:n vesivoimalaitoksen on täytynyt olla yksi suurimmista hankkeista. Mainittakoon, että Tammerkosken vuonna 1891 rakennetun kuuluisan vesivoimalaitoksen teho oli 0,24 MW eli pieni murto-osa Kiviniemen hankkeesta.

Martti Kätkä

Kirjoittajan äidin äiti oli Martta Seppälä, os. Naskali Sakkolan Sipilänmäeltä

Kymmenvuotias sukuseura Ievaloiset juhli Orivedellä

- On tärkeää tietää, missä juuremme ovat. Niitä etsimme tässä kymmenvuotisjuhlassa, totesi Ievaloisten sukuseuran nykyinen puheenjohtaja Seppo Lahtinen tervehdyssanoissaan Oriveden palvelutalolla helatorstaina.

Eevan suku oli kokoontunut kymmenvuotisjuhliinsa seuran syntysijoille Orivedelle. Ievaloiset syntyivät aikanaan lähes sattumalta. Sukua oli vuoden 1991 huhtikuussa koolla Orivedellä Aadolf Erärannan hautajaisissa. Väliälyttömästi hautajaisten jälkeen pieni joukko kokoontui Kyllikki ja Maija Kajarinteen kotiin, jossa epävirallisesti pohdittiin sukuseuran perustamista. Pohdinnan tuloksena seuran syntysanat lausuttiin saman vuodenelokuun kolmantena päivänä.

- Sinä vuonna oli Sakkola-juhlat Orivedellä. Ajattelimme, että jos kokous pidetään niiden yhteydessä, ihmisiltä säästyy kulkemisen vaivaa, kertoo seuran historiikin ja sukututkimuksen kirjoittaja sekä sukuneuvoston ensimmäinen puheenjohtaja Yrjö Länsirinne.

- Perustavassa kokouksessa sukua oli koolla puolisen sataa. Sukuseuran kokous on vuodesta 1995 lähtien pidetty helatorstaisin. Sukupäiväksi valittiin jo ensimmäisen toimintavuoden aikana Aabrahamin päivä, joulukuun 18:s, joka on suvun kantaisän nimipäivä.

Miksei Eevan päivä?

- Kun Eevan päivä on joulukuun 18:s, ja silloin ihmisillä saattaa olla muitakin asioita mielessä, Yrjö Länsirinne perustelee.

Karjalan laulavaa sukua

Eevan sukuseuran kokouksissa musiikilla on aina ollut vankka sija. Kymmenvuotisjuhlassa Kajarinteen sisarukset esittivät Yrjö Länsirinteen säestyksellä Länsirinteen tilaisuutta varten säveltämän ja sanoittaman kappaleen Tunne itsesi sekä Vilakkala,

Kajarinteen sisarukset laulavat Yrjö Länsirinteen säestyksellä: "Sukumme juuret jäi Karjalaan Suvannon taakse Vilakkalaan. Nyt asuu Eevoja kautta maan, juuret jäi kuitenkin Sakkolaan. Tunne, ihminen, itsesi, juuresi, taustasi, sukusi."

joka syntyi jo seuran perustamisvaiheissa.

Heidi Vikstedtin balettiesitys sai yleisöltä raikuvat aplodit, samoin Janne ja Jussi Suhosen sekä Jari Viidanojan ratkiriemukas rap-musiikkiesitys "mummosta, joka on aina iloinen ja ikinuori", ja joka "leipoo karjalanpiirakoita ja niiden päälle vielä munavoita".

Kappale oli omistettu mummulle Impi Lahtiselle tämän 80-vuotispäivänään, ja sen on sanoittanut Janne Suhonen.

Tapani Luodes esitti yksinlaulun mm. koskettavan kappaleen Laps olen köyhän kauniin Karjalan.

Metsäpirtin Eevat onnittelivat sähköitse 10-vuotiaasta sukuseuraa.

Sukuseuran piiristä löytyy monenlaista luovuutta. Heidi Vikstedtin kaunis balettiesitys sai yleisön varauksettoman suosion.

Kirkkoherra Kari Mattila toi tilaisuuteen seurakunnan tervehdyksen. Hän muistutti, että ihmisellä on juurilleen palaamisen tarve sekä ajallisesti että hengellisesti.

- Ihmisellä on kaksi kaipausta. Tarvitsemme kiinnekohtaa omaan taustamme, mutta kaipaamme myös elämää Jumalan yhteydessä Jeesuksen kautta.

Tilaisuuden aluksi osallistuttiin jumalanpalvelukseen Oriveden kirkossa, jonka jälkeen laskettiin kukkalaite Karjalaan jääneiden muistomerille.

"Ollaanko sammot ievaloisii?"

Juhlaesitelmän piti Yrjö Länsirinne, joka kertoi, miten sukututkimus aikanaan lähti käyntiin. Hänen isänsä vaivasi epätietoisuus, "ovatko Paululaiset sammot ievaloisii ko myös Tahvanoiset".

Yrjö Länsirinteen isä, Tauno aloitti työllänsä ja vaativaksi osoittautuneen

sukututkimuksen, jota hänen poikansa ansiokkaasti on jatkanut. Tutkimus valmistui vuonna 1993 ja sittemmin tietoja on pyritty täydentämään mahdollisen uuden julkaisun varalta.

Juhlaesitelmässään Yrjö Länsirinne kertasi sukuseuran vaiheita kymmenen vuoden ajalta. Hän totesi myös, että juuri karjalaiset ovat olleet erittäin innokkaita sukuseurojen perustajia.

- Syynä on toisaalta ollut sukurakkaus, toisaalta juuriltaan tempaistujen ihmisten tarve kuulua yhteen, Länsirinne arvioi.

- Ilman Ievaloisia maamme olisi köyhempi, vaikka joskus olemmekin eläneet lähes loisin, kuten sukuseuran nimestäkin käy ilmi, Seppo Lahtinen tiivistä.

Ensi vuoden helatorstaina Ievaloiset kokoontuvat Vuokko Erärannan luona Vammalan Sammaljoella.

Sinikka Lehtinen

UKKOSEN SUKUSEURAN

kesätapaaminen ja vuosikokous on Lempäälässä sunnuntaina 29.7.2001 klo 11.30

alkaen osoitteessa: Latotie 1, Hotelli-ravintola Kanava.

Ruokailu/kahvit, yli 12-v 110 mk, 4-12 v 55 mk, alle 4 v maksutta.

Ilmoittauduthan viimeistään 20.7. mennessä

Ritva Riskille, puh. 03- 3751 673 tai

Raimo Honkasalolle, puh. 02-6493 796 tai 040 72 8732

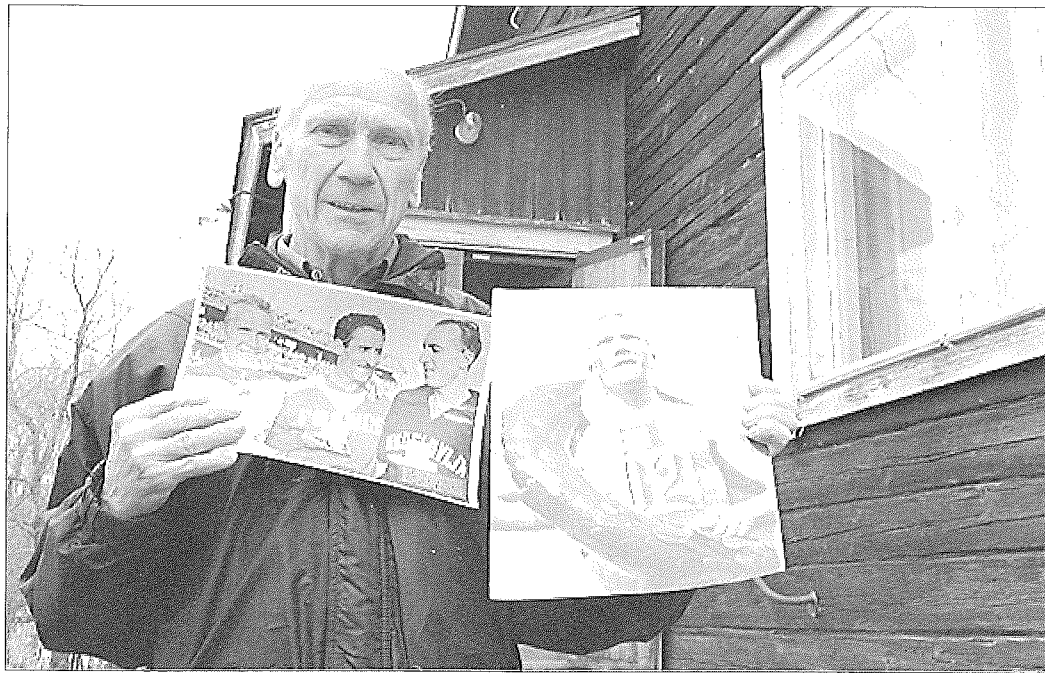
Lähde kanssamme SAKKOLAAN ja KÄKISALMEEN tosimukavalle kesäretkelle 21.-23.7. Vapaana 9 paikkaa eli tilaa olisi vielä pienelle seurueelle.

Majoitus Taukotuvalla.

Lisätiedot ja ilmoittautumiset

viim. 6.7. mennessä puh.040-583 8579.

Sakkola-Museo avasi näyttelykesän

Maratoonari Veikko Karvosen mahtavan uran ajoilta on muistoina mm. valokuvia olympialaisista.

Lempäälän Museoraitilla (Kuokkalantie 12) sijaitsevan Sakkola-Museon tunnistaa nyt entistä helpommin kyltistä, jossa hilpeät porsaas tanssivat polskaa.

Uusi kyltti oli paikallaan jo museon kesäkauden avajaisissa 20 toukokuuta. Leppoisissa avajaisissa oli paikalla mm. Sakkola-Seuran väkeä Helsingistä, metsäpirttiläisiä, muita sakkolalaisjuurisia vieraita sekä museotyöryhmän

wäkeä. Museon kokoelmatkin karttuivat, mm. Manne Kuisman lahjoittamalla taululla, jonka aiheena on porsaskaupan hieronta.

Kesän 2001 näyttelyssä Rokan Antin ja Suen Tassun sotavalokuvat ovat esillä jo ulkoeteisessä. Kuultoseinän teemana ovat lotat. Päähuoneen toisena uutena aiheena on maratoonari Veikko Karvonen. Sivuhuoneen uutuuksia ovat kanttori Aaro Lehmusvuoren urkuharmooni, makupalat Sakkolan kartoista sekä seinäpinta täynnä Sakkolan kuuluisuuksia. Keittiössä ja käytävässä on esillä tekstiilejä.

Museokäynnillä voi hankkia Sakkola-aiheista kirjallisuutta, possupaitoja ja Martta Pajarin maalaamia posliiniporsaita.

Museoon saa opastuksen klo 11-17 osana Museoraitin kierrosta tai isommille ryhmille sopimalla erikseen Elsa Mäkelän (040-7069483) kautta.

Uusi porsaskyltti tervehtii museovieraita.

Kaukainen äitini – suomalaisten tunteiden tulkki

Helena Eeva työpöytänsä ääressä Fazerilla 50-luvulla

Äitini elämä oli lyhyt. Jälkeenjääneissä kirjeissään hän toivoi, että olisin perinyt hänen älynsä, mutta en saisi taakakseni hänen tunneherkkyytään. Käsitykseni on, että äitini, 16-vuotias nuori, näki sodassa ”kauhut kaikenlaiset”, ja kokemukset jättivät häneen kroonisen unettomuuden, johon hän lopulta väsyi. Evakkous, elämän evakkous, tuli hänelle taakaksi.

Emme asuneet äidin kanssa yhdessä, mutta hän huolehti minusta. Aivan ensimmäisiä muistoja ovat pääsiäismunat, koristeelliset ja hienot, jotka hän toi minulle Pornaisiin. Vieläkin on tallessa joitain hänen tuomiaan leluja. Leikkimökin hän rakennutti minulle tätini pihapiiriin Kauhajoelle, osti sinne nukensängyn, pöydän ja tuolit ja posliiniastioita. Kirjoja hänellä oli aina tuomisinaan.

Tavatessani ihmisiä, jotka tunsivat äitini, olen kuin kutonut itselleni todellista kuvaa äidistäni ihmisenä. Ja se

kuvaa on inhimillinen. Puhutaan toiset huomioivasta, huumorintajuisesta ihmisestä, joka oli antelias ja hyväsydäminen. Pienestä palkastaan hän oli sodan jälkeen ostanut Kososen Ailille nahkakengät. Vähävaraiselle naapurille hän toi kangaspaketteja.

Jos elämä olisi mennyt toisin, luulenpa, että hän olisi monipuolisesti lahjakkaana ihmisenä saanut opiskella pitemmälle. Sitä emme voi tietää, minkälaiset olisivat olleet sen elämän laulut?

Omassa perheessäni puhumme äidinäidistä, musikaalisuutta perineet lapsemme tunnustavat äidin sanoituksia ja ovat ylpeitä ”mummon biiseistä”. Mietin joskus, minkälainen mummo äitini nyt olisi. Luulenpa, että hän toisi kirjoja tuliaisiksi, taitaisi myös matkustella.

Kerran kauan sitten kysyin äidiltäni runojen synnystä. Hän oli lomalla Kau-

hajoella ja nukuimme vierekkäin täti- ni kammarissa. Kuu paistoi huoneeseen, kun satuin heräämään keskellä yötä. Äiti poltteli Klubia.

Äiti sanoi, että runot syntyvät ihan helposti, niitä voi tehdä kaikesta siitä, mitä näkee. Ovi oli raollaan toiseen huoneeseen ja äiti runoili:

*”On tuossa ovi ja ovesta lovi,
ei siitä mummon kissa sovi,
kun sillä on niin korkea povi!”*

Helka Korpela

Helka Korpela lausuu Mynämäellä Metsäpirtti-juhlassa äitinsä runoja.

Helena Eevan tuotanto pyritään kokoamaan yhtenäiseksi teokseksi. Jos jollakin on hallussaan Helena Eevan runoja, ne voi lähettää

Helka Korpelalle
Puu-Tammelanraitti 8 B 3,
33500 Tampere

Metsäpirtin Vaskela – runonlaulajien, tietäjien ja parantajien perinteikäs kotikylä

Kansanrunojen keräysvaiheet Etelä-Karjalassa

Etelä-Karjala käsitti runoalueen Inkerin rajalta etelästä Laatokan rantaa pitkin Sortavalan pitäjän rajalle ja sieltä Savon maakunnan eteläpuolelta länteen Uudenmaan rajalle. Tältä alueelta saatu muinaisrunojen toisintomäärä on suurempi ja monipuolisempi kuin millään muulta alueelta Suomessa.

Runonkeruu alkoi Etelä-Karjalassa varsinaisesti vuonna 1847, jolloin alueella vaelisivat Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran stipendiaatteina ylioppilaat Z. Sirelius, Fr. Pole'n, D.E.D. Europaeus sekä maisteri H.A. Reinholm, joka jatkoi keräystyötä vielä kahtena seuraavana vuonna. Rikkain saalis tuli Sakkolasta, johon Metsäpirtti kuului vuoteen 1903 saakka. Lönnrot käytti näitä stipendiaattein runokokoelmia vuonna 1849 ilmestyneen Uuden Kalevalan kokoonpanossa. Hän oli myös itse kerännyt suurtehtävinä 1836-37 runoja Etelä-Karjalasta.

Vuonna 1850 U. Saukko sekä vuonna 1854 August Ahlqvist ja K. Slöör kulkivat uusina stipendiaatteina runonkeruussa. Nämä varhaisimmat kerääjät eivät ilmaisseet muistiinpanoissaan laulajien nimiä ja keruupaikkakuntia kuin poikkeustapauksissa. Vasta myöhemmin mainittiin esittäjän nimi, ikä, kotipaikka, tallennusvuosi ja tieto siitä, keneltä runot oli opittu.

Runojen tallentuminen alueella ty-
rehtyi Ahlqvistin ja Slöörin jälkeen yli-
pariksi vuosikymmeneksi. Th. Sch-
windt mainitaan kerääjäksi vuonna
1876. Hän oli kuitenkin ensisijaisesti
vanhoja esineitä etsivä museoihminen.

A. Borenus kirjasi vanhoja runoja vuosina 1877 ja 1889. Suomen Kansan Vanhat Runot –teosten osa XII, Etelä-Karjala ja IX, Inkeri, koonneen professori Väinö Salmisen mukaan huomattavin 1880-luvun ja kaikkistakin Etelä-Karjalan runonkerääjistä oli Sakkolan kirkkoherra Adolf Neovius. Hän kirjoitti muistiin Sakkolan, Metsäpirtin, Raudun ja Pyhäjärven runoja, Larin Paras-
kelta vuosina 1887-1894 ja muilta 1887-1889.

Vaskelan oma poika, Aleksanteri Koskivaara tallensi runoja oppikoulu-
laisena ja ylioppilaana vuosina 1910-
luvun vuosina. Wahter mainitaan ke-
rääjäksi vuonna 1930.

Runojen rikkaus kylissä

Jo August Ahlqvist ja K. Slöör havaitsivat, että runous oli säilynyt parhaiten alkuperäisen karjalaisväestön, inkerikkojen, keskuudessa kreikkalais-katolisissa kylissä Sakkolassa, Raudus-
sa ja Pyhäjärvellä, paikoin muuallakin.

Luterilainen kirkko ja ruotsalainen kulttuuri vaikuttivat Väinö Salmisen sanoin ”tuhoavasti siihen, mikä oli suomalaisen hengen korkein saavutus, muinaisrunoihimme”. Ei mistään luterilaisesta kirkonkylästä ole saatu vanhoja runoja.

Etelä-Karjalan runot on koottu neljään niteeseen. Ne sisältävät yhteensä 13 444 runoa. Vain 8015 toisintoon on merkitty tiedonantoja siitä, keneltä ne on saatu. Monista on tosin vain etunimi. Ns. arkkiveisuja ja vanhoja kalevalaisia runoja laulajineen ei ole Suomen Kansan Vanhoissa runoissa eritelty.

Larin Parasken runot on kirjattu Inkerin runonlaulajien yhdeksi niteeksi, joten ne puuttuvat edellä olevista Etelä-Karjalan runomääristä, vaikka kuuluisivatkin niihin. Eräitä muitakin Su-
vannon Vaskelan kylän laulajia on merkitty Inkerin runonlaulajiksi. Syynä lienee lähinnä nimisekaannus, koska Inkerin Lempaalassa on Ranta-Vaskelan kylä.

Larin Parasken runot mukaan lukien Etelä-Karjalasta kerättiin noin 9300 toisintoa, joiden esittäjät ovat jollain tavalla tiedossa. Vaskelasta on tiedossa runsaat 2000 henkilöille nimettyä toisintoa. Tämä merkitsee, että vähintään joka viides Etelä-Karjalasta kerätty runo on peräisin Vaskelasta. Lisäksi vanhimmat runonkerääjät kiittivät nimenomaan Sakkolan runorikkautta.

Alkuperäiset karjalaiset asuivat Laatokan rantamilla jo vuonna 800. Heidän asutuksensa levisi keskiajalla Savo-
on, Pohjois-Karjalaan, Aunukseen, Vianaan ja Lapin rajoille asti. Länsiraja kulki nykyisen Lahden tienoilta halki Keski-Suomen Raaheen ja Kemijoen. Inkerikot olivat myös tekemisissä viikinkien, novgorodilaisten ja jopa bysanttilaisten kanssa. Tämä toi uusia ulottuvuuksia kansanrunoihin.

Vaskelan inkerikkojen sukusiteiden tiedetään yltäneen Sakkolasta, Raudusta ja Pyhäjärveltä syvälle Inkerinmaahan ja Viroon saakka. – Kaikilla alueilla, joilta kalevalaista runoutta on kerätty, on ollut vanhaa karjalaista asutusta.

Ohessa esitelty runonlaulajat ovat olleet vanhojen kansanrunojen laulajia. Olen jättänyt pois runojen sanelijat sekä uusien runojen sepittäjät ja niiden esittäjät.

Varhaisimmat laulajat

Heimo Vaslein Tarja, Vaskela, Vaslei Vyöterinpojan (Feodorinpojan) emäntä. Vuonna 1877 keski-ikäinen. Borenus. Tarja, Vaslein emäntä, vuosina 1877 ja 1879 keski-ikäinen, Borenus. Vasle Tarja (Tarja Ivavnova) kotoisin Jerlolasta. Neovius 1888. Heimo Tarja, (Vaskela, tunnettiin myös nimellä Jerla Tarja. Kyseessä on Darja Ivanintytär Heimonen o.s. Jeremejev. Hän kuoli 67-vuotiaana 30.4.1915.

Ikkolan Oka I. Jaakon Okahvei, Metsäpirtti Vaskela. Neovius 1888. – Tämä Ripakon talon tytär Agafia Jakovleva Antropova oli Vetos-
ämmän miehen Aleksanterin sisar, joka naitiin Ikkalan taloon. Ikkaloisten myöhempi sukunimi on Taskinen. Ikkola Oka kuoli 53-vuotiaana 2.12.1896.

Laurin Nasto I. Laurilan Nasto, Metsäpirtti/Lempaala Vaskela, syntyi 1846 ja kuoli 26.7.1911. Oli vuonna 1888 47-vuotias. Neovius, 1888, Borenus 1889.

Larin Paraske kertoi Boreniukselle vuonna 1889 Laurin Nastosta:

”Heän on Ripakoin Aleksanterin (tytär) siint mei omast kyläst (Vaskelasta) nait Laurla Paavolla. Hänel oli kaks-kymmeneskolmas vuosi kui tul naimisii ja nyt on kaks-kymmeneskuuves vuosi kui heä on olt naimisissa. Hänen emonsa Ripakon Vetosa laulo niil ensimmäisil laulattajil, jotka teäl kävviit. Siit on all kolmenkymmenen vuuen.”

Nasto itse on sanonut lauluistaan: ”Toinen toiseltaan on kuulut. Myö kun oltii viis tyttöä yheikäisiä, momoloilt kuultii.”

Laurin Nasto on tämän tarinan kirjoittajan Mamman, isänäiti Anna Koskisen äidin sisar. Th. Schwindt kirjasti 1876 hänet nimellä Nastasia Aleksandrova Arkuntanhuasta Sakkolasta. Isän kotitaloa nimitettiin Ripakkolak-
si. Anastasia Aleksandrova Laurila asui Laurila II:ssa.

Oute Oleksantra, Siitorovan emäntä

Hörön torpasta Raudun Vaskelasta, syntyisin Jerolan talosta. Borenus laulatti Outea – Jerla Oute Oleksantra on syntynyt tietyvästi vuonna 1839. Ehkä Ofimia/Eufemia (Jevdokia) Aleksanterintytär, syntynyt 1844, poistettu kirjoista 1865 (henkikirjoittaja).

Palaka, Sakkola Vaskela. Jehkon tytär, vuonna 1877 14-vuotias. Borenus. Ika Anni siskon tytär.

Paraske, Larin Nikitintytär I. Larin Kaurolan Paraske I. Paraskova Nikiti-
na on Larin Paraske.

Larin Paraske on Väinö Salmisen mukaan etevin ja hyvämuistisin kaikista tunnetuista laulajista. Isä on syntynyt vuonna 8012, oli Kuussovan hovin orja Lempaalan Miiskunmäen kylässä. Äiti oli Vaskelan Mikkolasta. Äidin isää, ”Mikkolan ukkoa” pidettiin tietäjänä. Äidin äiti oli Oute Komonen Sakkolan Räihänrannan kylästä. Komoset oli tunnettu laulajasuku. Paraske syntyi 27.12.1833. Hän avioitui äitinsä synnyinkylään Vaskelaan itseään 20 vuotta vanhemman sairaalloisen Larilan Kaurin, Gauril Stepanoffin kanssa vuonna 1853.

Borenus oli tavannut Larin Parasken jo vuonna 1877, mutta kirjoitti häneltä vain 26. runoa. Hän ei huomannut laulajassa mitään erikoisempaa, vaikka laulatti tätä vielä vuosina 1888 ja 1889. Sakkolan apupappi Adolf Neovius tapasi Parasken 1887 ja laulatti tätä vuosina 1887-90. Neovius muutti Porvooseen vuonna 1890 ja kutsui Parasken sinne. Paraske oli Porvoossa kahteen otteeseen, ensin tammikuusta 1891 kesäkuuhun 1892 ja uudelleen saman vuoden lopulta vuoteen 1894.

Suomalaisen Kirjallisuuden Seura päätti kesällä 1901 antaa Paraskelle 100 markan vuotuisen eläkkeen.

Suomen kansallisuuden onni oli, että Neovius ”keksi” hyvämuistisen ja lahjakkaan Larin Parasken ja keskittyi häneen. Perimätieto kertoo, että Vaskelassa oli useita loistavia runonlaulajia, mutta heitä ei joko laulatettu riittävän runsaasti tai sitten arkiset kiireet ja ehkä muutkin syyt estivät heitä esiin-

tymästä koko taidollaan. Hyvä, että edes yhdeltä parhaista saatiin talteen kaikki mahdollinen. Parasken toisinoissa on runsaasti runoja, jotka poikkeavat toisistaan vain joidenkin säkeiden tai vain parin sanan kohdalla. Larin Paraske kuoli 3.1.1904.

Ripakon Moarie, Lempaala Vaskela. Joakon leski, Vyöteri Komosen tytär, 83-vuotias. Borenus 1889. – Ripako Moarie, Jakov Ivanovin puoliso Maria, syntyi tietyvästi vuonna 1810 ja siten iältään vanhin tunnettu Vaskelassa laulatettu runonlaulaja. Hänet on poistettu henkikirjasta vuonna 1890.

Vetoisa, Lempaala Vaskela, Ripakon Aleksanterin leski. 71-vuotias vuonna 1889. Borenus. – ”Vetosa-
ämmä”, Feodosia Mihailova, syntyi 1814 Lempaalan Hovimäessä. Hän kuoli 89-vuotiaana 28.12.1903. Puolisonsa oli Drokima Wasken pojanpojanpoika Aleksander Mattvejev, syntynyt 1809 Ripakon talossa, kuollut 9.11.1871 samassa paikassa. He olivat Mammani, isänäitini Annan vanhemmat. Vetos-
ämmä oli Aleksanteri Koskivaaran mukaan hyvämuistinen ja kuulu loitsija.

Vetoisa lauloi Larin Parasken mukaan ”niil ensimmäisil laulattajil, jotka tael kävviit. Siint on al kolmenkymmenen vuuen (vuonna 1889)”. Parasken muistikuva viitanee kuitenkin vuoteen 1854, jolloin Ahlqvist ja Slöör kiersivät Sakkolassa keräysmatkoillaan.

1910-luvulla tallennetut laulajat

Ikan Anni, Metsäpirtti Vaskela. Kuul-
lut laulunsa omassa kylässä. Koskivaara. – Ika Anni oli Ignati Feodorovin, Ikka Vyöterinpojan vaimo. Ikka oli syntynyt 1839 ja kuoli 14.10.1903. Anni oli omaa sukua Anna Konstantinintytär Tuokko. Hän oli syntynyt 1846 ja kuoli 6.4.1911. Annin viidestä sisaresta mainitaan kolme hyvinä lau-

jatkuu
seuraavalla aukeamalla

lajina. – Ikka ja Ika Anni olivat isäni Nikolai Koskisen isän, Ivan Ignatinpojan vanhemmat.

Ikan Tarja (Darja), Metsäpirtti Vaskela. Vuonna 1913 80-vuotias. Koskivaara, 1912-1914.

Väinö Salminen kirjoittaa Ikan Tarjasta: ”On varmaankin nuorempana ollut hyvä laulaja, mutta oli Koskivaaran runoja kirjoittaessa jo 80 ikäinen, joten muisti lienee heikentynyt., kuten tavallista siinä iässä. Oli Jerolan Outin laulajatovereita, vaikka tätä toistakymmentä vuotta vanhempi. On vahinko, ettei kukaan varhemmin kirjoittanut muistiin Tarjan runoja tämän ollessa vielä hyvissä hengenvoimissaan.

Tarjalta on elämän illan jo laskeuduttua yli hänen olemuksensa saatu enää 37 virttä (laulua), mutta herkistynyt korva kuulee niissäkin vielä laulajan oman äänen värähtelyä.”

Ika Tarja oli Ika Annin miehen, Ikka Vyöterinpojan kaksoissisar. Ika Tarja syntyi 1839 ja kuoli 5.1.1923. Hän oli laulujensa muistiin kirjaamisen aikoihin 73-75-vuotias. Tarja sokeutui savupirtin asuinoloissa ja vietti vanhuusikänsä isäni isän ja tämän kahden veljen luona vuorotellen asuen. Ika Anni ja Ika Tarja lauloivat myös yhdessä useita virsiä laulattajille. ”Virsien silta yhdisti talon miniän ja tyttären.” – Ika Tarja oli Lauri Naston kanssa tunnettu herkkänä laulajana.

Jerlan I. Jerolan Oute, Metsäpirtti Vaskela. Vasle in vaimo, Mikkolan Jorokan, Larin Parasken enon tytär. Boreniuksen mukaan keski-ikäinen vuonna 1877, 45-vuotias vuonna 1889, Koskivaaran mukaan 81-vuotias vuonna 1912. Neovius laulatti ”Vasle Outea” vuonna 1888. – Jevdokia Georgintytär Peltola/Jeremejev syntyi vuonna 1845 ja kuoli 29.8.1920 Jerlassa (Vaskelassa). Väinö Salmisen luonnehdintoja Jerla Outesta:

”Oute on Etelä-Karjalan taitavimpia laulajia. Ensin hänet tapasi Borenius, mutta turhantarkka saivartelija sai vain kolme toisintoa papereihinsa, ja niistäkin pisin toisinto, jonka jankkaamisessa ”maisteri” väsytti laulajaa tunti-

kausia kestäneillä foneettisilla hiuksenhalkomisilla. Outen runojen talteenotosta meidän on kiittäminen yhteiskoululaista Aleksanteri Koskivaaraa, jolla oli ripeämmät otteet kuin kuululla Kalevalan runojen pelastajalla. Kaikkiaan kertyi tuolta vanhalta vaimolta 101 runoa, noin 2660 säettä. Häävirsien laulajana hän on parhaita koko Karjalassa, Viena, Aunuskin mukaanluettuina. Jerlan Outen runot ovat erinomaisen mielenkiintoisia tutkijalle. Hän asui samassa kylässä Larin Parasken kanssa ja he olivat myös saman ikäiset. Heidän kertovissa runoissaan on paljon yhtäläisyyksiä, sillä eihän Parasken syntymäkylästä ollut kuin muutama virsta Vaskelaan. Mutta runoissa on myös eroavaisuuksia, jotka voivat johtua siitä, että niitä on opittu Inkerin puolella.”

Parasken äiti oli Vaskelasta ja sukusiteet Sakkolan ja Inkerin Lempaalan inkerikkojen välillä olivat muutenkin monisäikeiset. Myös Matoksin seurakunta oli molemmille yhteinen aina vuoteen 1865. Salminen ei ilmeisesti tuntenut kovinkaan hyvin näitä yhdistäviä tekijöitä, mutta silti erot saattavat johtua hänen mainitsemastaan syystä.

Jerlan Vasle, Metsäpirtti Vaskela. Koskivaaran mukaan 80-vuotias vuonna 1912. Koskivaara 1912-14. – Vasili Ivaninpoika Jeremejev, myöhemmin Peltola.

Koskivaara Maria, Metsäpirtti Vaskela. 41-vuotias vuonna 1912. Äitinsä oli Jerlan Oute. Koskivaara 1812, laiho 1935. – Ripakon Mari, Maria Vasilintytär Koskivaara o.s. Jeremejev syntyi 29.5.1969 Jerlassa (Vaskelassa) ja meni naimisiin Ripakkoon. Hän kuoli 7.6.1949.

Koskivaara Natalia, Metsäpirtti Vaskela. 49-vuotias vuonna 1913. Koskivaara. – Natalia Dimitrintytär Koskivaara o.s. Jeremejev Jerlasta nauttiin Ripakkoon. Hän kuoli 56-vuotiaana 11.5.1917. Natalia Koskivaara oli Larin Parasken sukua ”kolmannessa polvessa”. Hänen isoisänsä oli Parasken eno.

Kuisman Tatjana I. Laurin Tatjana, Metsäpirtti Vaskela. Koskivaara 1913. – Tatjana Georgintytär Laurila Mikkolasta oli naimisissa Laurila II:ssa. Kuoli 63-vuotiaana 27.11.1919.

Laurin Tatjana, Metsäpirtti Vaskela. 75-vuotias vuonna 1912. Koskivaara. – Tatjana Iivanantytär Laurila, o.s. Antropova/Taskinen Ikkalasta. Syntyi vuonna 1848, kuoli 80-vuotiaana 30.3.1919.

1930-luvun tallennetut laulajat

Kaihoniemi Olka, Jerla Olka, Metsäpirtti Vaskela. Haltsonen 1934, Laiho ja Kaukonen 1935. – Olga Ignatintytär oli syntynyt 10.10.1875 ja kuoli 6.9.1956 Teuvalla. Olga oli isänsä sisar. Puolisonsa oli Aleksander Dimitrinpoika Jeremejev, myöhemmin Kaihoniemi. – Äitinsä oli laulajana tunnettu Ika Anni ja tätinsä Ika Tarja. Olgan runoista, 42 toisinnosta, havaitsee, että ne on opittu äidin suvulta Tuokoilta.

Koskinen Anna, Vana Anni oli Ika Anni miniä ja Vetoisan tyttärentytär. Laulujensa määrä oli runsas sekä oman että miehensä suvun kautta. Jostain syystä runojen kerääjät eivät laulanneet häntä. Äitini muistaa vieläkin runsaasti Mamman lauluja, joita opi 30-luvulla nuorena luterilaisena miniänä. Nyt lauluja on kirjoitettu myös talteen. Anna Nikolaintytär Trofimoff, uudemmin Trofimov syntyi 27.6.1886 Rohkolassa. Hän avioitui Ikka Pekon taloon Ivan Ignatinpojan kanssa. Sukunimi Koskinen on peräisin vuodelta 1905. Mammani kuoli 24.1.1972.

Lahtinen Antti, Riisniemi Antti, Metsäpirtti Vaskela. 65-vuotias vuonna 1935. Laiho. – Lahtinen on mieslaulajaksi melkoisesti keskitasoa parempi. Runoja on 55. Erikoisuutena mainittakoon, että hän osaa seitsemän häävirttä ja kuusi kehtolaulua, siis aloilta, jotka eivät kuulu miesten esitettäviin. Mutta niistäkin hän esitti miesmäistä puolta. – Andrei Vasilinpoika Lahtinen syntyi 16.10.1866 ja kuoli 7.9.1941 Juvassa. Antin isä Vasili oli Mikkolan Jorokan, Larin Parasken enon poika.

Peltola Juha, Vasle Juha, Metsäpirtti Vaskela. 62-vuotias vuonna 1935. Laiho. – Juho Vasilinpoika Peltola, entinen Jeremejev Jerlasta, syntyi 19.7.1873 ja kuoli 23.8.1939.

Peltola Senja, Vasle Ksenia, Metsäpirtti Vaskela. 60-vuotias vuonna 1935. Laiho. – Edellä mainitun Juho Peltolan puoliso Ksenia Jefimintytär Peltola o.s. Iljin Ripakon sukuhaarasta syntyi 25.8.1877 ja kuoli 3.12.1945.

Prokon Nasto, Rohkon Nasto, Metsäpirtti Vaskela. 74-vuotias vuonna 1930. Vahter. Laiho kirjasi vuonna 1934 hänen laulujaan niemi Terola Nasto. – Anastasia Mikaelintytär Terola o.s. Petrov, syntyi 1854 ja kuoli 12.3.1935. Hänet nauttiin Ripakolta Rohkolle.

Rohvimof Ahvinja, Tiikkeinä Ohviska, Metsäpirtti Vaskela. 85-vuotias vuonna 1935. Kaukonen. – Jefimia Niolaintytär Trofimov, kuollut Juvalla 8.5.1940. Laurila I:stä Mikkolan Paa-volassa. Kesällä 1935 jo melkein umpikuuro mummo. Kertoi, että kaikki mummotha enne lauloit, ainaha lauletti, ku kangasta kuottii, lauletti, lauletti häissä, lasta liekuttaissa, ain pit laulua olla Ahvinja, jonka molemmat vanhemmat, isä Mikko Laurila ja äiti Anna olivat osanneet vanhoja runoja, sanoivat aikoinaan paljon lauluja muistaneensa, nyt ei enää jaksa eikä kuule.

Sanoi: ”Ei nyt laulua ole tarvis, toiset ovat ajat, toiset pelit, toiset ihmiset, kaik vanha unohtuu.” – Rohvimoff, Eufin, Metsäpirtti Vaskela. Vuonna 1934 82-vuotias. Laiho. Kyseessä on sama henkilö. – Laihon mainitsema ikä lienee lähempänä oikeata kuin Kaukosella. Sukunimi on kirjoitettu kolmella eri tavalla. Vastaava toistuu useiden nimien kohdalla.

Stepanova Natesta, Metsäpirtti Vaskela. 73-vuotias vuonna 1934. Larin Parasken tytär, Nati. Nastasia Stepanova, ”Teppana Nasto” oli Parasken äidin ”ristitytär”, jolle ”rist’emo” sanoi: Laula sie ristitytär, nii meikii Paraske. Siit oppii laulamaa.” Kaukonen, Haltsonen. – Nadezda Gaurilantytär Stepanova Larilasta syntyi 24.8.1859 ja kuoli 7.10.1936.

Vasun Tanu, Metsäpirtti Vaskela. Parasken miniä Larilasta. Vahter 1930. – Tunnettu tarinoiden ja kaskujen kertoja. Tatjana Aleksanterintytär o.s. Sidorov oli syntynyt 8.1.1866 Raudussa.

Vuoriala Natalia o.s. Peltola. Rautu Palkeala. Syntynyt Metsäpirtin Vaskelassa. 64-vuotias vuonna 1936. Pennanen. – Natalia Vasilintytär Vuoriala, Vasle Natalia oli Jerlasta (Vaskelasta).

Mauno Koskinen

Syntynyt 13.6.1935 Vaskelassa, Ikka Pekon talossa.

Metsäpirttiläisten
kirjoitukset ja tiedotukset
Suvannon Seutuun osoitteella:

Anja Kuoppa,
Sovintola 1,
14240 Janakkala.

Sähköposti: anjan@mail. htk. fi.

Puh. 040 5537 237

Kesäaamu

Kesäaamun ensisäteet
lammenpintaa koskettaa.
Usvapilvet hempeästi
huntujaan heiluttaa.

Lumpeenkukat nuppujansa
auringolle avalee.
Emojoutsen joukumalla
poikuettaan johtelee.

Kukat metsän siimeksessä
tervehtivät toisiaan.
Lintuparvet riemujaan
livertävät lauluillaan.

Uhkuu aamu raikkauttaan.
Tuoksuu metsä sekä maa.
Kastehelmet heinikossa
välkkyy kultaa, hopeaa.

Ilmieli ihmisellä
kauneutta katsoissaan.
On kuin sielussansa soisi
huomenkellot sunnuntain.

Helmi Puolimatka,
os. Kallonen
Sakkolan Keljasta

SEURAAVA
Suvannon Seutu
ilmestyy
elokuun alussa.
Lehteen
tarkoitettu
aineisto on
oltava
toimituksessa
viimeistään 13.7.

Hääasussa Impi Kallonen ja hänen kaasonsä, nuoret naiset on ikuistettu kesällä 1929.

Sananparsia

Pijast ko tulloo emäntä tai rengist isäntä, niitä ei palvele pienet pirutkaa. (Kivennapa)

Parves ko pahat tehtii ni renk-Jussii voa rienatoa. (Sakkola)

Mikä tuultai tulluo, ni se viheltäi männyö (Sakkola)

Toisel ko takkoat ni poa jo kätteis taskuu. (Metsäpirtti)

Puntar nenäst on kaik kallista. (Metsäpirtti)

"Kasso isse, hevone ei näe", sano markkinamies ko kauppas sokijaa hevosta. (Viipuri mlk)

Lapsuutta Karjalassa muistellen

Ajatukset taas kulkevat Karjalaan lapsuuden kulta-aikaan.

Miten huoleton aika se olikaan sitä silloin ei huomannut lainkaan! Kesät lämpöisiä – ukkoskuuroineen vesi noroina polulla pihan.

Sitä juoksimme ees' taas lits' ja läts' mekko märkänä valuen ihan.

Oli hauskaa se niin, naurettiin, ei huolia elämän tiellä.

Kastematoja ruhosta poimittiin illan tullen nurmikkotieltä.

Oi aika suloinen lapsuuden ei huolia –surun häivää.

Päivät kuluivat leikkien, laulaen, taas oottaen huomista päivää.

Ebba Mäkinen,
Jämsä,
lähtöisin Kiviniemestä

Lapsuuden kesät

Ajelen polkupyörällä
paljain jaloin, vähin vaattein.
Yllä taivaansini ja pumpulipilvet
alla polttava pikitie.

Jostakin kaukaa kumpuaa mieleeni
lapsuuden ihanat, lämpimät kesät.
Silloin ei kai satanut koskaan
- vai voisinko muistaa väärin?

Lapsuuden tien laidalla kasvoi
koiranputki, siankärsämä,
kurjenpolvi ja
tuulessa hiljaa keinuva
harakankello.

Nyt uutta ovat värikkäät lupiinit,
mutta niin ovat
tietkin nykyaikaiset.

Eeva Pusa

Mittumaaria kaikille Suvannon Seudun lukijoille

... ja elämyksellisiä kotiseutumatkvoja Kannaksen vaeltajille!

Mie sanon nyt, jot tilatkaa Suvanno Seutu, se ei tule uottamalla vaan tilloamalla. Se tehhää silviisii, jot soitetaa Ristilä Marjol ja kerrotaa osote. (Kyl mieki niit kuskaa, oon kuskant jo monta.)

Tavataa Mynäemäel, muil lustii kessää!

Terveisin

Anja Kuoppa
Sovintola 1, 14240 Janakkala
Puh. (03) 6870 199

Tilaan Suvannon Seutu -lehden

Nimi _____

Osoite _____

**Lahjatilauksen saajan
nimi ja osoite** _____

Maksaja _____

Tilaukuponki postitetaan osoitteella:
Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Moisio

Tilaukset merkitään kestopilaukseksi, jollei tilaaja muuta ilmoita.
Mahdolliset tiedustelut p. 03- 3748 448 tai 040 730 2622 tai 040 5537 237

Sakkola -museo -hankkeen postiosoite on:

**SAKKOLA-MUSEO/
SAKKOLA-SÄÄTIÖ
PL 15
37500 Lempäälä**

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankin konttorista Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös Eino Kuisma, Punkalaidun,
sekä Lempäälässä Anneli Kuisma, ja Aaro Viskari
Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset, puh. 03- 3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja
Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.
Postilähetuksista peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

SAKKOLAN PITÄJÄ- JUHLAN VIDEO

Saatavissa nyt myös 50 minuutin mittainen pitäjäjuhlavideo kesän
1997 juhlista Sakkolassa. Tilaa värikäs dokumentti historiallisista
juhlallisuuksista Karjalan kotikunnilta hintaan 150 markkaa.

TILAUKSET:

Ilpo Kuparinen puh. 03- 3738 195, 254 0640 tai 0400 307 550
Videota voi myös noutaa Crane Video Oy:n toimipisteestä
Tampereen Näsilinnankatu 28
tai Vesilahdesta Kuparisen kotoa Rautialantie 525.
Tilauksia otetaan vastaan myös Sakkola-Säätiössä.

PITO-KALAASI KY

Pitopalvelu Aila ja Kati Heikkilä, Tampere
Puh. 03-343 3902, 03-266 2002, 0400 548 526

Putkiliike P. Nuora Ky

37560 KULJU
Puh. 367 6100

*TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU*

♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦ ♦

*Seuraava lehti ilmestyy
elokuun alussa.*

Aineisto viimeistään 13.7.

SUVANNON SEUTU

**Suvannon ympäristön
kotiseutulehti**

Ilmestyy vuonna 2001 8 kertaa

Tilaushinta 100 mk/vuosikerta

Ilmoitushinnat

1 mk palstamillimetri (+alv 22%)

Pankki TSOP, 37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955

Toimitus Suvannon Seutu,

Rautasema, 37550 Lempäälä

Puhelin (03) 3748 448 iltaisin
tai 040 730 2622

Päätoimittaja

Marjo Ristilä-Toikka, Lempäälä

Metsäpirtin yhdyshenkilö

toimittaja Anja Kuoppa,
Janakkala p. 040 5537 237

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku

Kirjapaino Vammaspaina, Vammala